

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Häädemeeste Vallavalitsus
haademeeste@haademeeste.ee
Häädemeeste vald, Uulu, Pargi tee 1
86502, Pärnumaa

14.02.2025 nr 5.1-3/4924-1

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3.
- 1.2. Järelevalves kontrolliti Häädemeeste Vallavalitsuse korraldatavate sotsiaalteenuste (koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (edaspidi: ÜHteenus), tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, sotsiaaltransporditeenus ja eluruumi tagamise teenus) korraldamist ja kättesaadavuse tagamist.
- 1.3. Järelevalve teostaja: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialist Ülle Sihver.
- 1.4. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: dokumentide vaatlus ja analüüs, sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri (STAR) andmete analüüs, e-kirjavahetus, kirjalik küsitlemine ning seletuste andmine.
- 1.5. Järelevalvetoimingutes osalesid Häädemeeste Vallavalitsuse humanitaarvaldkonna abivallavanem Helve Reisenbuk, sotsiaalnõunik Eha Säde, sotsiaaltöö spetsialist Sandra Rebane, puuetega inimeste hoolekande spetsialist Merike Adele Mee ning avahooldustöötaja Kaja Kivis.

II. JÄRELEVALVEMENETLUSE TULEMUSED

Häädemeeste Vallavalitsus on kontrollitud menetlustes inimeste abivajadust hinnanud ja sellele vastava abi väljaselgitamise kohustuse täisealiste sotsiaalteenuste (koduteenus, ÜHteenus, isikliku abistaja teenus, tugiisikuteenus, eluruumi tagamise teenus, sotsiaaltransporditeenus) korraldamisel ja osutamisel täitnud.

Sotsiaalkindlustusamet lõpetab järelevalvemenetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

Järelevalve algatati 13.12.2024. Samal päeval edastati vallavalitsusele teade järelevalvemenetluse algatamise kohta (registreerimisnumber SKA dokumendihaldussüsteemis Delta 5.1-3/37274-1). Vallavalitsus edastas teates olnud küsimustele vastuse tähtaegselt, 09.01.2025. Sotsiaalteenuste korraldamist puudutavatele küsimustele andsid kirjalikud selgitused humanitaarvaldkonna abivallavanem, sotsiaalnõunik, sotsiaaltöö spetsialist ning puuetega inimeste hoolekande spetsialist. Intervjuud viidi läbi avahooldustöötajaga 15.01.2025 ja sotsiaalnõunikuga 20.01.2025. Häädemeeste Vallavalitsuses ei ole varasemalt täisealiste sotsiaalteenuste korraldamise ja osutamise üle järelevalvet teostatud. Haldusjärelevalve fookuses olid perioodil 01.07.2024 kuni 10.01.2025 esitatud koduteenuse, ÜHteenuse,

tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse, sotsiaaltransporditeenuse ja eluruumi tagamise teenuse taotluste menetlused.

3.1. Häädemeeste valla üldandmed ja täisealistele sotsiaalteenuste osutamise korraldamine

Häädemeeste valla pindala on 494,76 km², asustustihedus 9,6 [elanikku](#) km² kohta. Vallas asuvad 29 küla ja kaks alevikku (Häädemeeste ja Võiste). Seisuga 01.01.2025 elas vallas 4976 [elanikku](#), neist vanuses 65+ aastat 1077 ehk ca 21,64 %. Valla elanikke võetakse vastu valla keskses Uulus ning Häädemeeste aleviku teenuskeskuses ja Võiste alevikus. Vallavalitsusel on üks hallatav sotsiaalasutus: Häädemeeste alevikus asuv [Häädemeeste Eakate Kodu](#) 69 teenuskohaga.

Häädemeeste Vallavalitsuse struktuuriüksusteks on [osakonnad](#). Sotsiaalosakonna kõik teenistuskohad on täidetud, ametnike ametijuhendid, kontaktandmed ja haridus on avaldatud kodulehel [üldkontaktide](#) ja sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna ametnike [kontaktide](#) all. Sotsiaalhoolekande tööd koordineerib [humanitaarvaldkonna abivallavanem](#). Täisealistele inimestele sotsiaalteenuste korraldamisega ja sotsiaaltoetuste maksimisega on vahetult seotud kolm ametnikku: sotsiaaltööd korraldav sotsiaalnõunik, sotsiaaltöö spetsialist ja puuetega inimeste hoolekande spetsialist. Koduteenust osutab üks avaholdustöötaja (alluvus sotsiaalnõunikule). Kasutusel on nii piirkonna- kui valdkonnapõhine spetsialiseerumine. Sotsiaaltöö spetsialisti ja sotsiaalnõuniku tööpiirkonnad on jaotatud enne 2018. aasta haldusreformi Häädemeeste valla ja Tahkuranna valla haldusterritooriumi piiride alusel ning nad tegelevad kõikide oma piirkonna abivajajate sotsiaalteenuste ja -toetuste menetlemisega. Valdcondlikult korraldab erivajadustega inimestele sotsiaalteenuseid puuetega inimeste hoolekande spetsialist.

3.2. SHSis sätestatud nõuete täitmine

3.2.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaaltöötajale esitatavad nõuded

SHS § 4 punkti 3 kohaselt on sotsiaaltöötaja sotsiaalhoolekandes töötav vastava erialase ettevalmistusega kõrgharidusega isik.

Häädemeeste Vallavalitsuses on haridusnõue täidetud: täisealistele sotsiaalteenuste korraldamisega seotud humanitaarvaldkonna abivallavanemal, sotsiaalnõunikul, sotsiaaltöö spetsialistil ja puuetega inimeste hoolekande spetsialistil on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös.

SKA seisukoht: SHS § 4 punktis 3 sätestatud nõue on täidetud.

3.2.2. Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord

SHS § 14 lõike 1 kohaselt kehtestab kohaliku omavalitsuse üksus (edaspidi: KOV) sotsiaalhoolekandelise abi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda.

Häädemeeste vallas kehtib alates 01.01.2023 vallavolikogu 21.12.2022 kehtestatud [määrus nr 22](#) „Sotsiaalhoolekandelise abi andmise kord“ (edaspidi: kord), mida on pärast vastu võtmist muudetud 25.05.2023 [määrusega nr 4](#). Kord sisaldab valla ja riigi eelarvest makstavate sotsiaaltoetuste ning SHSi 2. peatüki 2. jaos sätestatud sotsiaalteenuste kirjeldust ning rahastamise, taotlemise ja määramise tingimusi. Lisaks lubab korra § 29 korraldada muid tugiteenuseid (psühholoogiline nõustamine, viipekeele tõlketeenus, perelepitusteenus, perenõustamine, erialaspetsialisti nõustamisteenus, jms) lähtudes isiku, pere või leibkonna kõrvalabi vajadusest. Kord ning teave vallas makstavate sotsiaaltoetuste ning osutatavate sotsiaalteenuste (loeteluna) kohta on tehtud kättesaadavaks kodulehel rubriigis [sotsiaalteenused ja toetused](#).

SKA seisukoht: SHS § 14 lõikes 1 sätestatud nõue on täidetud.

3.2.3. Sotsiaalteenuste taotlemine ja hindamiskohustuse täitmine

SHS § 15 lõike 1 kohaselt selgitab KOV välja abi saamiseks pöördunud inimese abivajaduse ja sellele vastava abi ulatuse ning korraldab abi osutamist või aitab abi saamiseks vajalikes tegevustes.

3.2.3.1. Sotsiaalteenuste taotlemine

Sotsiaalteenuste osutamisel, sotsiaaltoetuste ja muu abi andmisel tuleb arvestada isiku taht (SHS § 12 lõige 1). Sotsiaalteenuse määramine on seotud abivajaja või muu isiku (nt eestkostja, hooldaja, valdkonna sotsiaalametnik) taotluse esitamisega ja teenuse taotlemiseks vajalike dokumentide ja andmete saamisega (korra § 6 lõiked 1, 2, 4 ja 5). Korra § 6 lõike 3 järgi on taotluse esitamine üldjuhul vormivaba, taotlust on võimalik esitada suuliselt, paber kandjal või elektrooniliselt. Taotlemise lihtsustamiseks on vallavalitsus koostanud taotluste vormid ÜHteenuse vajaduse hindamiseks ning koduteenuse, tugisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse taotlemiseks ja teinud need kättesaadavaks elektrooniliselt [kodulehel](#) ning paber kandjal teenuskeskustes. Ametniku vastuvõtu või kodukülastuse ajal aidatakse abivajajat taotluse koostamisel. Sotsiaaltöö spetsialisti hinnangul aitab koos abivajajaga taotluse täitmine kaasa abivajaja isiku, tema tervisliku olukorra, lähedaste ja toimetulekuvõime kohta info kogumisel ning edaspidise koostöö loomisel. Iga teenistuja vastutab dokumendihaldussüsteemis Amphora (edaspidi: Amphora) dokumentide sisestamise, loomise ning menetlusmärgete tegemise eest, ametniku e-postile saabunud dokumendiväärtusega dokumendid edastatakse registreerimiseks sekretärile. Telefoni teel saabunud suulise teenuse taotluse fikseerib ametnik saabunud taotlusena selleks ettenähtud vormil „Suuliselt esitatud taotlus Häädemeeste Vallavalitsusele“ ja edastab sekretärile Amphoras registreerimiseks ning menetlejale täitmisele suunamiseks. Lisaks sisestab menetleja kirjalikult laekunud taotluse STARi koos märkega dokumendi asukohale ja/või Amphora registreerimisnumbrile. Näiteks on STARis koduteenuste menetluses 25275604345 kanne „paber kandjal isiku toimikus“ ning menetluses 24273967144 kanne „dokument on registreeritud Amphoras nr 7-4/252-1“.¹ Suuliselt esitatud taotluse korral on viide Amphoras registreerimise kuupäevale ja numbrile ning dokumendi asukohale (nt sotsiaaltransporditeenuse menetluses 24272268443 „Suuliselt esitatud taotlus, 16.07.2024, Amphora 16.07.2024 nr 7-4/246-1, paber kandjal isiku toimikus“) või mäрге, et dokument on registreeritud Amphoras (nt sotsiaaltransporditeenuse menetluses 25276071786 ja ÜHteenuse menetluses 24275129105). Eluruumi tagamise teenuse taotlused STARi sisestatud ei ole, sotsiaalnõuniku selgituste kohaselt asuvad nimetatud taotlused isikutoimikutes.

3.2.3.2. Abivajaduse hindamine ja sotsiaalteenuste korraldamine

Sotsiaalhoolekandeline abi andmisel kehtib esmajärjekorras inimese vajadustest lähtumise põhimõte (SHS § 3 lõige 1 punkt 3). Abivajaduse hindamise eesmärk on välja selgitada, milles ja kui suures ulatuses inimene abi vajab. Korra § 7 lõike 1 järgi ning tulenevalt sotsiaalvaldkonna ametnike (puuetega inimeste hoolekande spetsialist, sotsiaaltöö spetsialist ning sotsiaalnõunik) ametijuhenditest on abivajaduse välja selgitamine ametniku teenistuskohustus. Abivajaduse hindamise viib ametnik läbi koostöös teenuse taotlejaga viimase elu- või viibimiskohas (kodus, hooldekodus vms), kaasates vajadusel pereliikmed ja lähedased, perearsti, hoolekandeesutuse personali, kogukonnaliikmeid, avahooldustöötaja vms. Abivajaduse muutumisel tuleb läbi viia kordushindamine (korra § 7 lõiked 2, 4 ja 5).

Häädemeeste Vallavalitsuse 23.10.2018 korraldusega nr 449 on kinnitatud hindamisakti vorm hooldusvajaduse ja sotsiaalteenuste määramiseks, see on olnud kasutusel koduteenuse abivajaduse hindamisel. ÜHteenuse abivajadus on välja selgitatud hooldusvajaduse hindamise vahendiga. Hindamisdokumendid täidetakse paber kandjal, paigutatakse isikutoimikusse ning sisestatakse ja lisatakse STARi koos märkega paberdokumendi asukohale. Näiteks ÜHteenuse menetluses 24275414785 ning koduteenuse menetluses 24274273366 on STARis kanded, et

¹ Käesolevas aktis on kontrollitud sotsiaalteenuste menetlustes esitatud näited Häädemeeste Vallavalitsuse STAR kliendimenetluse viitenumbritega.

hooldusvajaduse dokument asub paber kandjal isikutoimikus. Sotsiaalnõuniku selgituste kohaselt on 2024. aasta detsembrist koduteenuse ja ÜHteenuse abivajaduse välja selgitamiseks võetud kasutusele STAR2 keskkonna abivajaduse hindamise elektrooniline hindamisvahend, id on läbinud selle täitmiseks vastava koolituse.

Abivajaduse hindamise tähtaega kord ei sätesta. Ametnike selgituste kohaselt viivad nad hindamise läbi esimesel võimalusel, hiljemalt nõuetekohase taotluse saamisest viie tööpäeva jooksul, enne ametniku otsuse tegemist. Näiteks kontrollitud koduteenuse menetlustes 24274273366 ja 24273967144 ning ÜHteenuse menetlustes 24275414785 ja 24274259040 olid abivajaduse hindamised läbi viidud taotluse esitamisega samal päeval, ÜHteenuse menetluses 24275414785, 24274850941 ja 24275414785 taotluses märgitud kuupäevale järgneval päeval.

Koduteenuse, ÜHteenuse, sotsiaaltransporditeenuse, tugiisikuteenuse ja isikliku abistaja teenuse abivajaduse selgitavad välja ja määramise otsustavad ametnikud, eluruumi tagamise teenuse otsustamine on vallavalitsuse pädevuses. Korra § 8 lõike 1 alusel menetleb sotsiaalteenuste ja -toetuste taotlusi ametnik ning abi andmise otsustab vallavalitsus või vallavalitsuselt vastavad volitused saanud valla pereabikomisjon või ametnik. Häädemeeste Vallavalitsuse 05.01.2023 [korraldusega nr 3](#) „Volituste andmine lastekaitse seaduses ja sotsiaalhoolekande seaduses sätestatud toimingute tegemiseks“ on volitatud sotsiaalnõunikku, sotsiaaltöö spetsialisti ja puuetega inimeste hoolekande spetsialisti andma haldusakte sotsiaalteenuste määramiseks ja osutamiseks ning määramata jätmiseks (punkt 5) ning nähtud töökorralduslikult ette, et ametnikud vormistavad iga toetuse või teenuse andmise otsuse ka STARis (punkt 6). Korra § 11 kohaselt tuleb ametnikul teha otsus sotsiaalhoolekandelise abi andmise kohta kümne tööpäeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest. Otsus registreeritakse Amphoras ja saadetakse teenusesaajale ning teenuseosutajale kas elektrooniliselt või paber kandjal. Kontrollitud ÜHteenuse menetlustes 24274850941, 24274788322, 24274259040 ja 24274215787 olid ametniku otsused vastu võetud kümne tööpäeva jooksul taotluse laekumisest. Puuetega inimeste hoolekande spetsialisti selgituste kohaselt juhu kui inimese abivajaduse hindamisel selgub, et tal on vaja sotsiaalteenust koheselt (näiteks koduteenus toidupoodi/arsti vastuvõtule pöördumiseks), korraldab hindamist läbi viinud ametnik teenuse kättesaadavuse kiiremini kui 10 tööpäeva jooksul ning sagedased on olukorrad, kui ametnik viib otsuse (haldusakti) kodukülastuse käigus abivajavale koju, tutvustab dokumendi sisu, selgitab teenuse eest tasumise võimalusi, tutvustab koduhooldustöötajat jne.

Vallavalitsuse moodustatud pereabikomisjon töötab Häädemeeste Vallavalitsuse 25.01.2023 [määruse nr 1](#) „Pereabikomisjoni töökord“ alusel. Humanitaarvaldkonna abivallavanema seletuste kohaselt koguneb pereabikomisjon vähemalt kord kuus ning seal annavad ametnikud ülevaate komisjoni koosolekute vahelisel ajal tehtud ametniku otsustest. Komisjoni tuuakse arutamiseks ja lahendamiseks küsimused sotsiaaltoetuste ja -teenuste otsustamise küsimustes. Sotsiaalnõunik selgitas komisjoni rolli järgmiselt: „*Lähtudes asjaolust, et tegemist on KOVile pikaajalise rahalise kohustuse võtmisega, millest tulenevalt oleme kaasanud taotluse läbivaatamiseks vallavalitsuse moodustatud komisjoni, mis toetab ametnikku otsuse tegemisel.*“.

Häädemeeste Vallavalitsuse 09.01.2025 kirja andmetel alates 01.01.2024 koduteenuse ja ÜHteenuse määramise haldusaktide peale vaideid esitatud ei ole.

SKA seisukoht: kontrollitud menetlustes on järgitud SHS § 15 lõikes 1 sätestatud nõudeid. Teenust vajavate inimeste abivajadus on välja selgitatud ja korraldatud sobiva abi osutamine.

3.2.4. Koduteenus

SHS §-des 17 kuni 19 on sätestatud koduteenuse eesmärk ja sisu, KOVi kohustused ja nõuded koduteenust vahetult osutavale isikule. Koduteenuse korraldust käsitleb korra § 15 analoogselt SHS § 17 lõigetega 1 ja 2. Teenus on abivajajale tasuta. Hinnad on kirjas vallavalitsuse 10.12.2019 korralduse nr 623 „Sotsiaalteenuste hinnakirja kehtestamine“ punktis 1. Tasu suurus sõltub sellest mitu korda nädalas avahooldustöötaja teenusesaajaga koduteenuse tegevusi teeb. Kord nädalas on hind 25 eurot kuus, kaks korda nädalas 40 eurot kuus ning kolm korda nädalas 50 eurot kuus. Koduteenuse kirjeldus koos hinnakirjaga kodulehelt leitav ei ole.

Toiduainetega, sh sooja toiduga ja ravimitega varustamise ühe korra hind on 3 eurot. Sotsiaalnõuniku selgituse kohaselt osutab avahooldustöötaja ühekordse tasu eest teenust inimestele (kokku ca 12, elavad koduteenuse saajate läheduses, koduteenuse abivajadus pole välja selgitatud), kes vajavad mõned korrad paari kuu jooksul näiteks poest toidu või apteegist ravimite toomist ja kes pöörduvad abi saamiseks ise otse avahooldustöötaja poole. Avahooldustöötajale on antud luba otsustada, kas tema töökoormus võimaldab soovitud vajalikku abi osutada. Samas ei ole tegemist eraldi sõiduga, vaid poeskäik on ühildatav koduteenuse saaja jaoks poes käimisega. Sotsiaalnõunik selgitas, et kui selline abivajadus oleks sagedasem kui kord paari kuu jooksul, tuleks teha abivajaduse hindamine ja määrata koduteenus. Teenust ei käsitleta ka muu teenuseliigina, kuna tasu võetakse koduteenuse hinnakirja järgi. Avahooldustöötaja selgitas, et tema telefoninumber on valla kodulehelt kättesaadav ja abivajaja helistab temale, sellised kliendid on jäänud covidi-perioodist mil toimus nendele toidu viimine koju.

Koduteenuse määramiseks hindab ametnik kõrvalabi vajadust iga juhtumi puhul eraldi kodukülastuse käigus, vajadusel on kaasatud avahooldustöötaja. Koduteenus määratakse ametniku otsusega. Teenusesaajaga sõlmitakse koduteenuse osutamise leping. Seal on kirjas teenuse loetelu, maht ja maksumus, poolte õigused ja kohustused, lepingu kestus. Koduteenus hõlmab ka abi korraldamist väljaspool inimese kodu, kui see on vajalik tema igapäevaseks toimetulekuks, näiteks poest toidu toomine, saatmine arsti juurde jms. Avahooldustöötaja sõnul saab ta toimingute sisust teada abivajadust hinnanud ametnikult või on avahooldustöötaja ise olnud abivajaduse hindamisele kaasatud ja saanud selle käigus teenusesaajast ja teenuse sisust ülevaate. Teenusesaajaga lepib sobiva teenuse osutamise aja ja tehtavad tegevused kokku avahooldustöötaja kes teenuse osutamisel arvestab inimese tahtet, teavet teenusesaaja abivajaduse muutumisest jagab ta abivajadust hinnanud ametnikuga.

Koduteenuse menetluses 24274273366 esitas abivajaja koduteenuse taotluse 24.10.2024. Ta kirjeldas oma tervislikku seisundit ja soovis saada koduteenust (poest kauba toomist) alates 01.11.2024. Abivajaduse hindamine toimus taotluse esitamisega samal päeval ja selle allkirjastasid hindaja ja abivajaja. Tuvastati, et abivajaja vajab minimaalset kõrvalabi, mida on võimalik tagada koduteenuse osutamisega. Ametniku 04.11.2024 otsusega „Koduteenuse osutamine“ otsustati osutada koduteenust alates 01.11.2024 vastavalt vallavalitsuse ja abivajaja vahel sõlmitud lepingule ning juhul, kui muutuvad koduteenuse osutamise maht ja maksumus, tehakse muudatused lepingus. Teenusesaaja ja vallavalitsuse vahel sõlmiti koduteenuse osutamise leping. Seal on muuhulgas kirjas koduteenuse osutamise nädalapäev ja orienteeruv kellaaeg, teenuste paketi number 1 põhine loetelu, teenuse eest võetava tasu suurus (25 eurot kuus), lepingu algus (01.11.2024) ning kestus (tähtajatu).

[Nõuded koduteenusele](#) jõustusid 01.01.2025. Sotsiaalnõuniku seletuste kohaselt on sotsiaallosakonnas mõeldud isikuabi (nagu toitmine, pesemine, mähkmete vahetamine jms) osutamise võimekusele. Hetkel on tööl üks abihooldustöötaja, kes osutab seisuga 15.01.2025 koduteenust seitsmele teenusesaajale, plaanis koduteenust osutavaid töötajaid juurde võtta ei ole. Juhul, kui inimene jääb nn voodisse, hindab ametnik ta ÜHteenuse abivajajaks ja korraldatakse ÜHteenus. Kaalumisel on ka koduteenuse (isikuabitoimingud) vajaduse tekkides teenus sisse osta. Avahooldustöötaja selgitas, et ta on kursis 01.01.2025 jõustunud määrusega, viimati räägiti sellest käesoleva aasta esimesel pereabikomisjoni koosolekul ja töi välja, et ka näiteks praeguste teenusesaajate pesemise korraldamisega on ta tegelev, viies neid vajadusel pesema kas Häädemeeste Eakate Kogu või Tahku Tare külakeskusesse.

SHS § 19 järgi ei tohi koduteenust osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara. Järelevalvemenetluse ajal kontrollis vallavalitsus koduteenust vahetult osutava töötaja andmeid karistusregistrist, teenuse osutamist takistavad asjaolud puudusid.

SKA seisukoht: Häädemeeste Vallavalitsus on välja selgitanud abivajajate vajaduse koduteenuse järele ning koduteenus on abivajajale korraldatud ja kättesaadav.

3.2.5. Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus

SHS §-des 20 kuni 22¹ on sätestatud ÜHteenuse eesmärk ja sisu, nõuded teenuseosutajale ja KOVi kohustused ÜHteenuse korraldamisel. ÜH teenuse korraldust käsitleb korra § 16. ÜHteenuse kirjeldus, taotlemine, menetlemine, õigusaktid ja teenuse korraldamisega seotud ametnike kontaktandmed on [kodulehel](#), kättesaadavaks on tehtud [taotluse vorm](#). Häädemeeste Vallavalitsuse 31.05.2023 [korraldusega nr 272](#) „Väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse kulude tasumise piirmäära kehtestamine“ on alates 01.07.2023 kehtestatud hoolduskulude piirmääraks kuni 545 eurot kuus. SKA kodulehel avaldatud ÜHteenuse osutajate ÜHteenuse maksumusi (seisuga 15.01.2025) võrreldes selgub, et Häädemeeste valla kehtestatud piirmäär 545 eurot kuus võimaldab katta täielikult valla hallatava asutuse [Häädemeeste Eakate Kodu](#) (piirmäär 545 eurot) ning kahe Pärnumaa hooldekodu hoolduskulud. Seega on inimesele kindlustatud ÜHteenuse kättesaadavus selliselt, et tal on võimalus valida vähemalt mõne teenuseosutaja vahel, kelle puhul kataks vallas kehtestatud piirmäär hooldustöötajate kulud täies ulatuses (SHS § 22¹ lõige 3). Sotsiaalnõunik selgitas, et Häädemeeste Eakate Kodu hoolduskulusid seiratakse vähemalt kord aastas eelarve menetlemise käigus ning kõikide teiste ÜHteenuse osutajate hoolduskulusid seiratakse vastavalt nende muutumisele.

Ametnike vastustest ja STARi kannetest selgus, et ÜHteenuse korraldamisega on seotud sotsiaalnõunik ja sotsiaaltöö spetsialist. ÜHteenuse saamiseks tuleb esitada vallavalitsusele taotlus. Seejärel hindab ametnik inimese abivajaduse inimese viibimiskohas. ÜHteenusele suunamise ja rahastamise otsustab ametnik, dokument on pealkirjastatud „Väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse rahastamine“ ja see saadetakse nii teenusesaajale kui teenuseosutajale. STARis on avatud menetlused „Ööpäevaringse üldhooldusteenus“, lisatud on taotlus, abivajaduse hindamise dokument, ametniku otsus, vastused infopäringutele. Hooldusplaanide koostamisel ja üle vaatamisel ametnikud osalenud ei ole.

Kontrollitud ÜHteenuse menetlustes 24274850941, 24274788322, 24274259040, 24274215787 ja 24275129105 esitati taotlused ÜHteenuse vajaduse hindamiseks. Abivajaduse hindamisel tuvastas ametnik ÜHteenuse vajaduse ja võttis vastu otsuse (haldusakti) ÜHteenuse osutamise ja ÜHteenuse eest tasumise kohta KOVi eelarvest KOVi kehtestatud piirmäära ulatuses. Piirmäära ületav osa jäeti ÜHteenuse saaja enda kanda (nt menetlustes 24274850941, 24274788322, 24274259040, 24274215787 24275129105). Kui ÜHteenuse saaja sissetulek on madalam kui Statistikaameti avaldatud eelarveaastale eelnenud aasta teise kvartali keskmise vanaduspensionist madalamat sissetulekut saajatele tasutavate kulude ja sissetuleku vahe tulenevalt SHS § 22¹ lõikest 5 (nt menetluses 24274850941). Seisuga 31.12.2024 tagas KOV ÜHteenuse kuuete inimesele, kellel puudusid vahendeid ÜHteenuse eest tasumiseks ning tasus puudujääva osa KOVi eelarvest. Sellise hooldustoetuse saamiseks tuleb inimesel vormistada vastavasisuline taotlus, mida menetleb pereabikomisjon. Sotsiaalnõuniku seletuste kohaselt selgub teenuse vajaja rahaliste vahendite ebapiisavus abivajaduse hindamisel.

SKA seisukoht: ÜHteenuse korraldamisel on Häädemeeste Vallavalitsus välja selgitanud inimese abivajaduse ÜHteenuse järele ja korraldanud sobiva abimeetme. Teenuskoha maksumust rahastatakse inimeselt võetavast tasust ja KOVi eelarvest vähemalt kehtestatud piirmäära ulatuses. KOV osaleb ÜHteenuse rahastamises, kui abivajaja ja tema ülalpidajate maksevõime seda ei võimalda.

3.2.6. Tugiisikuteenus ja isikliku abistaja teenus

SHS §-d 24 ja 28 sätestavad KOVi kohustused tugiisikuteenus ja isikliku abistaja teenuse osutamisel. Nimetatud sotsiaalteenuste korraldust käsitlevad vastavalt korra §-d 17 ja 19. Teenuse saamiseks esitatava taotluse soovituslikud vormid on [kodulehel](#). Kummagi teenuse taotluses tuleb kirjutada abivajaja ja teenuseosutaja andmed, lähivõrgustiku kontaktandmed ning teenuse vajaduse põhjendus ja teave, milliste tegevuste osas abi vajatakse. Teenused on abivajajale tasuta. Seisuga 20.01.2025 osutatakse tugiisikuteenust ühele ning isikliku abistaja teenust ühele täisealisele. Tugiisikuga ja isikliku abistajaga on sõlmitud käsundusleping. Tugiisik esitab igakuiselt KOVile tegevuse aruande.

SHS § 25 lõige 2 ja § 29 lõige 2 sätestavad nõuded vastavalt tugiisikuteenuse osutajale ja isikliku abistaja teenuse osutajale. Järelevalvemenetluse ajal, 08.01.2025, karistusregistrisse tehtud päringute tulemusena veendus vallavalitsus, et vahetult tugiisikuteenust ja isikliku abistaja teenust osutavatel isikutel teenuse osutamist takistavad asjaolud puuduvad. Sotsiaalnõuniku selgituse kohaselt kontrollitakse enne teenuse osutamise otsustamist teenuse saaja ja teenuse osutaja sugulussidemeid ja elukoha andmeid. Abivajaja lähisugulaste ehk seotud isikute päring tehakse STARis, lisaks tuvastatakse menetluse käigus abivajaja lähivõrgustik ja tema leibkond ning ühist eluruumi kasutavad isikud.

3.2.7. Sotsiaaltransporditeenus

SHS §-d 38 kuni 40 ja korra § 22 sätestavad sotsiaaltransporditeenuse korraldamise. Teenuse kirjeldus ja taotlemine on KOVi [kodulehel](#). Teenuse saamiseks peab abivajaja esitama taotluse, ametnik vormistab suuliselt laekunud taotluse suulise taotlusena, abivajadus selgub vestluse käigus ja see kirjeldatakse taotluses. Näiteks menetluses 24272403624 on taotluses kirjas, et inimene on töövõimetuspensionär, tema tervislik olukord on halvenenud ja see takistab igapäevases elus aktiivset osalemast, tal on diagnoositud keskmine liikumispuue. Tulenevalt tervislikust seisukorrast ei saa ta kasutada ühistransporti ning vajab arstil ja raviteenustel käimiseks sotsiaaltranspordi, soovib sotsiaaltransporditeenust. Teenus määratakse ametniku otsusega (haldusakt), taotlus ja haldusakt sisestatakse STARi. Teenust korraldab vallavalitsuse sotsiaalosakond, koostööpartner teenuse korraldamisel ja tagamisel on Mittetulundusühing Pärnumaa Ühistranspordikeskus. Kasutusel on infosüsteem Ridango. Teenus on [tasuline](#) ja teenuse hind sõltub sõidutsoonidest ning sellest, kas teenust kasutatakse töö- või puhkepäeval. Õigus on võtta kaasa üks saatja juhul, kui KOV on teenuse saajale vastava õiguse andnud. Sotsiaalnõuniku ja avaholdustöötaja seletuste kohaselt on saatjaks avaholdustöötaja. Sotsiaalnõunik selgitas, et teenust osutab vajaduse tekkides ka avaholdustöötaja ja sellisel juhul abivajajalt tasu ei võeta.

SKA juhib tähelepanu, et [kodulehel](#) olev sotsiaaltransporditeenuse korraldamist puudutav teave on aegunud. Teenuse kirjeldus ja selle eest tasu võtmine ei kattu vallavalitsuse 10.12.2019 [korralduse nr 632](#) „Sotsiaalteenuste hinnakirja kehtestamine“ punktiga 2, mis reguleerib sotsiaaltransporditeenuse eest tasu võtmist ja teenuse korraldamist.

3.2.8. Eluruumi tagamine

SHS § 41 lõige 1 ja korra § 23 sätestavad eluruumi tagamise korraldamise kohustuse. Teenuse taotlemine ja menetlemine on sätestatud Häädemeeste Vallavolikogu 24.10.2019 määruses nr 17 „Häädemeeste valla omandis olevate eluruumide kasutusse andmise ning eluruumi tagamise teenuse osutamise kord“ mis on tehtud kättesaadavaks [kodulehel](#). STARis ei ole eluruumi tagamise teenuse menetlusi avatud.

Teenuse taotlust menetleb ja teenuse vajadust hindab sotsiaalvaldkonna ametnik, kes esitab oma ettepaneku pereabikomisjonile. Viimane vaatab laekunud taotluse koos lisadokumentidega läbi ja teeb vallavalitsusele ettepaneku teenuse määramiseks ja üürilepingu sõlmimiseks. Vallavalitsus otsustab teenuse määramise või keeldumise haldusaktiga. Sotsiaalnõuniku selgituse kohaselt osutatakse eluruumi tagamise teenust aadressil Ringi tänav 1, Võistes. Teenusele järjekorda ei ole, vajadusel aidatakse abivajajat üüripinna leidmisega üriturult. Olemas on ka üks nn SOS-eluruum eelnimetatud aadressil.

SKA seisukoht: Häädemeeste Vallavalitsus on korraldanud ja taganud tugiisikuteenuse, isikliku abistaja teenuse, sotsiaaltransporditeenuse ja eluruumi tagamise teenuse kättesaadavuse.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. SKA tunnustab sotsiaalosakonda sotsiaalteenuste menetlusandmete dokumenteerimisel STARis. Tulenevalt SHS § 15 lõikest 1 on KOVil abivajaduse hindamise kohustus, mistõttu säilitatakse ka abivajaduse hindamise dokumendid. Vaatamata asjaolule, et osade andmete STARi kandmise tähtaega on pikendatud, kasutab Vallavalitsus oma igapäevatöös STARi ja

sinna on kantud [sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruse](#) § 8 lõige 1 punktides 8, 11 ja 12 sätestatud andmed.

4.2. SKA juhib tähelepanu, et valla koduleht sisaldab sotsiaalteenuste korraldamisega seotud aegunud ja/või kehtetut teavet (nt ÜHteenuse teave aastatest 2022 ja 2023, sotsiaaltransporditeenuse korraldamist puudutav teave aastast 2020). SKA soovib vaadata üle ja ajakohastada kodulehel olev sotsiaalteenuseid puudutav teave.

4.3. SKA soovib vaadata üle ja ajakohastada koduteenuse osutamise tüüplepingu, pöörates muuhulgas tähelepanu punktile 2.1.1 (2024. aasta lepingus kirjas kehtetu volikogu määrus ja ebatäpsus vallavalitsuse korralduse numbris), punktile 2.2 (kliendi õigused ja kohustused, kus on kirjas vaid kliendi kohustused) ja punktile 4.3 koos järgnevaga (valla õigus leping ühepoolselt üles öelda ja ette teatamise tähtaeg viis tööpäeva).

(allkirjastatud digitaalselt)
Ülle Sihver
peaspetsialist (järelvalve)